

Navigaattori väittää minun saapuneen määränpäähän. Pysäytän auton kapean hiekkatien laitaan ja intän ääneen, että ei tässä ryteikössä kukaan voi asua, eihän täällä ole mitään taloakaan. Vilkaisen navigaattoria kuin odottaen sen perusteluja, ja hymähdän itselleni. Yksinäisyys teettää ihmisellä kaikenlaista hullua. Kotonakin puhun television uutistenlukijoille. Kuvittelen heidät omaan kahvipöytääni, kun ne istua napottavat pöytänsä ääressä ja katsovat niin kauniisti suoraan silmiin. Mutta ne meteorologit sääkarttoineen! Mistään muusta ne eivät osaa puhua kuin rännästä ja myrskytuulista. Huomaan lohkeilleen kivipylvään tien toisella puolella. Siihen on kiinnitetty talon numero. Tarkemmin katsoen siinä kohtaa tosiaan kasvaa puita ja risukkoa vähän harvemmassa, ja kauempana näkyy mökki. Tunnen olevani anteeksipyynnön velkaa navigaattorille, mutta se on jo sammunut. Tarkistan, että olen pysäköinyt tarpeeksi sivuun. Toisaalta on vaikea uskoa, että tänne olisi tunkua. Itse olen täällä työpaikan johdosta. Minulla oli eilen kaupunkiin muutakin asiaa, joten kävin oikein henkilökohtaisesti työvoimatoimistossa ilmoittamassa saaneeni henkilökohtaisen avustajan pestin. Halusin ehdottomasti tavata virkailijan, joka oli käsitellyt asioitani aiemminkin. Olin odottanut hänen tuulettavan ja tarjoavan vaikkapa kupillisen seisonutta kahvia, kun osaltani paransin kuntamme työttömyystilastoja. Tunsin olevani tavallaan hänen joukkueessaan, vaikka ymmärränhän minä, että ei tässä mistään Voice of Finlandista ole kyse. Ilmeenkään värähtämättä virkailija varoitti, että paikka on kaukana ja työ saattaa olla mitä tahansa. Hän painotti, että en ole työsuhteessa kaupunkiin, vaan työnantajani maksaa palkan itse. Luin rivien välistä, että ei ollut mitään takeita, millainen ihminen työpaikkailmoituksen takaa paljastuisi. Jätin huomioimatta virkailijan kulmien kohottelut. Olin jo sanomaisillani, että mikä tahansa peittoaa toimettomana lojumisen, mutta tyydyin kiittämään ja hymyilemään hänenkin puolestaan. Lähden rämpimään kohti harmaata mökkiä, jonka metsä on aikeissa nielaista. Pihasta ei ole huolehdittu. Ehkä minä saan tehtäväkseni hoitaa sen kuntoon, ensi kesänä vaikka. Sydämeni pamppailee, mutta huomaan hymyileväni. Ainakin sydän hakkaa tällä kertaa innostuksesta, eikä esimerkiksi siksi, että sähkölaskun eräpäivä lähestyy. Koputan, koska ovikelloa ei ole. Työpaikkailmoituksessa luki, että kyseessä oli heikkokuntoinen ihminen, joten en jää seisomaan ovelle. Pimeän eteisen ainut ikkuna on peitetty pahvilla, enkä löydä katkaisijaa. Haparoin seuraavalle ovelle ja astun tupaan. Se on miellyttävän lämmin, tuli räiskyy kamiinassa. Tässäkin huoneessa ikkuna on peitetty kokonaan. Ihmisparka ei tietenkään jaksa lämmittää mökkiä kovin usein, ja yrittää pitää koleuden ulkopuolella. Puhkun intoa parantaa hänen elämäänsä, olen kuin hyvä haltijatar valmiina toimeen. ”Täällä on Kanasen Virpi, teidän henkilökohtainen avustajanne!” huutelen samalla, kun vapautan itseni toppasaappaistani ja kymmenen vuotta palvelleesta takistani. Pääsen ulkovaatteistani parilla rivakalla liikkeellä, olen ylpeä vuosien varrella kehittyneestä taidostani. Liikerata ei ole hienostunut, mutta minä pysyttelen vapaaehtoisesti poissa paikoista, joissa riisuutuminen kahdessa sekunnissa herättää jotain muuta kuin ihailua. Kuulen sängyn narahduksen suljetun oven takaa. Vilkaisisin vielä mielelläni peiliin, mutta sellaista ei satu silmiini. Olkoon, en minä ole missään vaiheessa väittänyt mikään malli olevani. Avaan oven ja näen ensimmäistä kertaa herra Hurmeen, joka on noussut istumaan vuoteessaan. Näen hänen silmistään, että hän on odottanut minua hartaasti. Taistelen liikutusta vastaan. Kukaan ei ole tarvinnut minua sen jälkeen, kun Saku kuoli puolitoista vuotta sitten. Herra Hurme on neljäkymmentäseitsemänvuotias, mutta hänen ihonsa kalpeus ja luiseva olemuksensa lisäävät vuosia. Häntä vaivaa vähintään anemia. Luiset kädet kohoavat anovasti suuntaani, ja ihmeellisen kauniit, tummat silmät säteilevät, kun astun lähemmäs ja istahdan sängyn laidalle. Yllättäen mies vetäytyy vähän kauemmas, mutta hymyilee edelleen lämpimästi. Hänen mustat hiuksensa on kammattu vanhanaikaisesti päätä

myöten, enkä voi olla sipaisematta nolona omaa hiuspehkoani. "En voi uskoa tätä onnea", herra Hurme huokaisee. "Olin varma, että kukaan ei tule." "Mehän sovimme puhelimessa, että minä tulen tänään. Muistattehan te?" "Muistan, mutta olen yrittänyt saada avustajaa jo niin pitkään, että pelkäsin käyneeni läpi kaikki vähänkin halukkaat. Asun niin syrjässä, että tänne on vaikea saada ketään." "Totta puhuen minäkin jouduin lainaamaan autoa yhdeltä tutulta. Ei työttömänä oikein ole varaa ajella autolla." "Ei tietenkään." Herra Hurme hymyilee kauniisti, mutta kun olemme hymyilleet toisillemme noin minuutin puhumatta, alan kiusaantua. Olikohan tämä työpaikka sittenkin liian hyvää ollakseen totta? Muistelen taas ilmoitusta: neljäkymmentäseitsemänvuotias mies etsii avustajaa pitkäaikaiseen työsuhteeseen. Kaipaa apua kunnon heikentymisen vuoksi kotitöihin ja polttopuiden tekemiseen. Ei hoitotöitä. "Mikä teidän etunimenne muuten on?" katkaisen tuijotuksen kysymykselläni. Herra Hurme häkeltyy kysymyksestäni. "Vai sanonko minä teitä herra Hurmeeksi?" "Et tietenkään", mies sanoo, mutta näyttää hätäntyneeltä. Hänen katseensa vaeltaa huoneessa, ennen kuin hän vastaa. "Sinä voit sanoa minua Kaukoksi." Epäilykseni vahvistuvat, kun vilkaisen ympärilläni. Nurkassa seisoo kaukoputki. Tämä mies ei ole mikään Kauko Hurme, vaan valehtelija, ja mielikuvitukseton sellainen. Kas kun ei väittänyt olevansa nimeltään Kauko Putki. Hän voi olla vaikka vankikarkuri! Psykopaatti! Sarjamurhaaja! Etsii naisia työpaikkailmoitusten kautta! Koetan muistella, olenko viime aikoina nähnyt lehdessä juttuja kadonneista naisista, ja sovinko minä siihen naistyyppiin. Mitä sellaisessa jutussa lukisi? Varokaa murhaajaa! Saalistaa hyvälihaisia, keski-ikäisiä naisia, joilla on pörröiset, porkkananväriset hiukset ja suuri nenä. Nauran ääneen ajatukselleni. Kauko hymyilee minulle. "Hauska tavata, Kauko", sanon rohkaistuneena. Olkoon sarjamurhaaja. Minähän en jätä leikkiä kesken. "Kovin olet kalpea", huomautan myötätuntoisesti. "Niinkö? En tiennyt." "Et tiennyt? Kyllä sinä tuon hienon kampauksen olet varmaan tehnyt peilin edessä." "Se ei ole mahdollista", Kauko sanoo hymyillen. Katson ympärilläni huoneessa. Seinillä on vain muutama lampetti kynttilöineen. "Eikö sinulla ole lainkaan peilejä? Ei yhtäkään?" "Ei yhtä ainutta", Kauko myöntää. "Onpa erikoista. Onko se tavallaan sinun tapasi kapinoida aikamme pinnallisuutta vastaan?" "Minulle peilissä nyt vaan ei ole koskaan ollut mitään näkemistä. Kampauksen olen tehnyt samoin kädenliikkein jo vuosikaudet." Kauko huomaa hölmistyneen ilmeeni. "Mutta olet oikeassa siinä, että nykyaika on kovin pinnallista", hän lisää. "Parhaiten itsensä kuitenkin näkee toisen ihmisen silmistä", hän pohtii. "Hyvin sanottu. Minulla on kyllä peilejä, mutta tarkemmin ajateltuna, en minäkään ole vuosiin ehtinyt pahemmin kuvajaistani tuijottamaan, ja minun ulkomuodostani sen kyllä huomaa. Ja nyt, kun ehtisin peilata, en enää halua." "Sinä et ole tainnut hymyillä peilikuvallasi", Kauko sanoo. "Hymysi on nimittäin jotain näkemisen arvoista." Saisiko olla yksi kalpea murhaaja siirapilla? Mikä ettei. En minä tuollaisia kohteliaisuuksia tietenkään niele, mutta maistella kyllä voin oikein mielelläni. Valmistan ruokaa niistä harvoista aineksista, joita kaapista löytyy. Käytän hyödykseni myös omat evääni. Katonrajassa on kuivaa ruisleipää, murrannut sitä pöytään ja teen kaveriksi tonnikalatahnan. Ruokaa laittaessani selostan työvaiheet kuin TV-kokki. En toki ole yhtä sensuelli kuin Nigella Lawson, vaan tyylini on sekoitus Jamie Oliverin leppoisuutta ja Sikke Sumarin käytännöllisyyttä. Minulla oli tapana huvittaa Sakua tällä tavalla. Se teki jokapäiväisestä ruoanlaitosta hauskaa itsellenikin. Nyt minulla on yleisönä Kauko Hurme, joka seuraa työskentelyäni haltioituneena. Myöhemmin hän istuu minua vastapäätä täkkiin kääriytyneenä ja katselee, kun syön. "Et ole maistanutkaan", huomautan. "Minä en pysty syömään näitä", hän ilmoittaa hymy huulillaan. Leipä on kieltämättä kivikovaa. Minun hampaani ovat lujat kuin hevosella, mutta ehkäpä Kaukolla ei ole voimia jauhaa. Leivän seurana on kuitenkin keittoa, jonka pitäisi kyllä mennä alas puremattakin. "Minun ruokavalioni on hyvin... rajoittunut", hän paljastaa. "Miksi sinä et

kertonut etukäteen? Herranen aika. Istut nälässäsi, kun minä maiskutan tässä.” ”Minusta on mukava vain katsoa, kun sinä syöt. Minä voin syödä sitten huomenna. Annan sinulle kauppalistan.” ”Etkö sinä syö mitään ennen huomista? Ei ihme, että olet luuta ja nahkaa.” Kauko huitaisee kädellään, ja sanoo, että asia ei ole minun vastuullani. Mitäs näistä, kuka sitä joka päivä jaksaa syödä. Ruokailuni jälkeen istumme kamiinan lämmössä, ja luen Kaukolle kaiken kirjoitetun, mitä tästä mökistä löytyy. Olen aloittanut ilmaisjakelulehdestä, jonka postinkantaja on erehtynyt tuomaan hänen laatikkoonsa viime vuoden puolella. Posti ei kuulemma yleensä eksy tänne asti, koska Kaukolle ei tule henkilökohtaisia kirjeitä tai tilattuja lehtiä. Se tarkoittaa postinjakajan silmissä sitä, että Kaukoa ei ole olemassa. Tämä yksi surkea luontaistuotemainos on hänen aarteensa. Ymmärrän ääneen lukemisen merkityksen viimeistään siinä vaiheessa, kun paneuduimme autosta löytämäni CD-soittimen käyttöohjeeseen. Kauko haluaa yksinkertaisesti kuunnella jonkun ääntä. Lopulta kysyn, miksi emme vain juttelisi. ”Minä asun risukon keskellä, ja katselen öisin taivaankappaleita kaukoputkellani. Minulle ei ole tapahtunut mitään vuosikausiin”, hän vastaa olkapäättään kohauttaen. ”Minulla ei ole mitään kerrottavaa.” Minulla sen sijaan on, joten kertoilen sattumuksia elämäni varrelta. Kaukon kiinnostus ei ole teeskenneltyä. Hän esittää tarkentavia kysymyksiä ja ennen kuin huomaankaan, puhelemme kuin vanhat ystävät. Me ajattelemme samalla tavalla monista asioista, ja huomautan, että poliitikkoina saisimme paljon parannusta aikaan. ”Voimmehan me parantaa toistemme elämää”, Kauko huomauttaa. Työpäiväni alkaa olla lopuillaan kellon lähestyessä iltakuutta. ”Minä käyn kirjastossa. Tuon sinulle kirjoja ja äänikirjoja”, ilmoitan tomerasti pukiessani ulkovaatteita. ”Ja koska sinulla ei ole radiota tai soitinta, tuon omani lainaan. Minulle riittää televisio.” ”Minä en ole koskaan tottunut sähköihin”, Kauko selittää anteeksipyytävästi. ”Siksipä täällä ei niitä olekaan.” Niin, minä valmistin ruoan puuhellalla ja huoneet on valaistu kynttilöin. En ymmärrä, kuinka Kaukon ikäinen ihminen on välttynyt sähköiltä, mutta hänen polkunsa nyt vain näyttää kiertävän muiden valtatie melko kaukaa. ”Radio toimii myös paristoilla. Hyväksytkö sinä ne?” ”Voisihan sitä kokeilla”, Kauko myöntyy epäröiden. Ilahtuneena kosketan hänen kättään ja kavahdan. ”Sinun kätesi on jääkylmä! Sinä saat kuolemantaudin, jos jäät tänne yöksi. Ehkä sinun pitäisi lähteä sairaalaan.” Mökki on lämmin, joten Kauko-paran täytyy olla sairas, kun veri kiertää noin huonosti. En halua, että työnantajani ja uusi ystäväni kuolee käsiini. Kauko näyttää epätoivoiselta. ”En minä ole sairas”, hän väittää hätäntyneellä äänellä, ja kuulen Sakun äänen mielessäni. Ei sairaalaan, äiti! ”Sinä taidat pelätä sairaaloita, siitähän tässä on kyse? Minä voin tulla mukaan. Eivät ne uskalla sinua teloa, kun minä olen vartioimassa”, sanon ja olen pullistelemineni lihaksiani. ”Jos minä kerron totuuden, sinä et tule enää.” ”Jos sinä et kerro totuutta, minä pakotan sinut mukaani ja vien sinut hoitoon.” Kauko huokaisee. ”Olen kotoisin Romaniasta”, hän sanoo. ”Jouduin pakenemaan.” ”Sinä olet siis maahanmuuttaja.” Kauko näyttää vaivautuneelta. ”Laiton maahanmuuttaja?” jatkan arvailuani. ”Minä tarvitsen verta elääkseni.” ”Tarkoitat siis verensiirtoja?” ”En ihan. Minä juon verta.” ”Juot verta”, minä naurahdan. Kappas. Hän on psykopaatti. Eipä tainnut työvoimatoimiston tati ihan tätä arvata. ”Mutta olen ollut jo pitkään ilman, kuten ehkä huomaatkin. Saatan olla kummajainen oman lajini joukossa, mutta en enää kestänyt nähdä elämän sammuvan samalla, kun sammutin oman janoni. Vasta iän myötä olen oppinut vastustamaan kiertävän veren himoa. Entisissä piireissäni verestä kieltäytyjää ei katsottu hyvällä, joten jouduin jättämään kotini. Olen totuttanut itseni syömään veripalttua. Se ei tietenkään ole sama asia, mutta ihme kyllä, se pitää minut hengissä.” Hitto. Hän puhuu verestä kieltäytymisestä niinkuin sukulaistyttö kasvissyöjäksi ryhtymisestään. Kauko väläyttää minulle valtavia kulmahampaitaan kuin todisteeksi. ”Herramunjee”, minulta pääsee, kuten aina, kun en

tiedä miten suhtautua. ”Tiedän. Ne ovat valtavat. Minä olen jo niin vanha. Eivät ne onneksi tästä enää kasva.” Hän ottaa esiin kauppalistan, jossa lukee yksi ainoa ruoka-aine. Katson paperia, jota hän ojentaa minua kohti. Ymmärrän, että minun pitää tehdä päätökseni. Hänen kätensä vapisee, mutta hän ei laske sitä alas. ”Vähän huono olohan siitä paltusta tulee”, hän hymähtää kai jotain sanoakseen. Muistelen Sakun päiväkotitaiipaleen alkua, kun kauhuissani odotin, miten toiset lapset ottaisivat hänet vastaan. Sakua ei pelottanut. Ensimmäisen päivän jälkeen hän kertoi minulle, kuinka pari lasta oli tuijottanut ja välttänyt piirileikissä ottamasta hänen kädestään kiinni. Muistan hänen sanansa: Äiti minä sanoin niille, että saa säikähtää. Kunhan ollaan kavereita. ”Minullekin tulee veripaltusta huono olo”, minä naurahdan, kun tartun kauppalistaan ja taittelen sen taskuuni. Kauko näyttää häkeltyneen onnelliselta. ”Tarkoittaako tämä sitä, että saan nähdä sinut huomennakin?” hän kysyy silmät suurina. ”Minä hoidin kehitysvammaista poikaani yksin kaksikymmentä vuotta. En minä pienistä pelästy”, perustelen. Ihminen ei voi valita, potkiiko elämä päähän, syntykö vammaisena tai muuttuuko vampyyriksi. Hän voi ainoastaan valita, miten siihen suhtautuu. Keskustelemme vielä hetken tulevista työajoista. Kaukon päivärytmi on oikeastaan yörytmi, joten aiomme kääntää työni yötyöksi. Minulla ei ole mitään sitä vastaan. Kauko lupaa opettaa minulle tähtikuvioita. Kun minä viimeksi tuijottelin tähtiä miehen kanssa, päädyin yksinhuoltajaksi. Tällä kertaa tähtiä haluaa esitellä Kauko, jolle tähtien ja revontulien katseleminen on ainoa mahdollisuus saada osansa luonnonvalosta. Taidanpa alkaa katsella pian ihan omaa autoa. Työpaikka on vakituinen ja kokoaikainen. Minä olen terve ja jaksan paiskia hommia vielä pari vuosikymmentä, jos Luoja suo. Ja ottaen huomioon, että työnantajani on jotakuinkin kuolematon, ei minulla ole mitään valittamista.